

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 21 września 2022 r.

Pozycja 191

POSTANOWIENIE z dnia 23 czerwca 2022 r. Sygn. akt Ts 234/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Rafał Wojciechowski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej K.B.G.W. w sprawie zgodności:

- 1) art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich (Dz. U. z 2021 r. poz. 1342) w zakresie, w jakim „ustanawia obowiązkową przynależność do samorządu lekarskiego”, z art. 58 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) art. 53 w związku z art. 6 ust. 1 ustawy o izbach lekarskich w zakresie, w jakim „pozwala na pociągnięcie lekarza do odpowiedzialności zawodowej za głoszone poglądy i stosowane metody leczenia”, z art. 54 ust. 1 i art. 65 ust. 1 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 10 września 2021 r. (data nadania) K.B.G.W. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, wystąpiła z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Skarżąca jest lekarzem medycyny, wobec której Naczelny Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej zarzucił przewinienia polegające m.in. na tym, że wykonując indywidualną praktykę lekarską w określonym miejscu nie prowadziła dokumentacji medycznej oraz stosowała w celach diagnostycznych i leczniczych homeopatię, a także nie mając zarejestrowanej odpowiedniej praktyki lekarskiej ani nie będąc lekarzem wykonującym zawód w ramach podmiotu leczniczego udzielała świadczeń zdrowotnych na terenie Okręgowych Izb Lekarskich.

Orzeczeniem z 28 września 2020 r. (sygn. akt [...]) Okręgowy Sąd Lekarski w B. (dalej: Okręgowy Sąd Lekarski), ponownie rozpoznawszy w pierwszej instancji sprawę skarżącą, obwinioną o dokonanie przewinień zawodowych opisanych w punktach 1-3 jego komparycji, umorzył postępowanie w zakresie przewinienia opisanego w punkcie 1. Jednocześnie uznał skarżącą za winną popełnienia przewinień wskazanych w punktach 2 i 3 orzeczenia i za to wymierzył jej kary nagany.

Naczelny Sąd Lekarski orzeczeniem z 19 lutego 2021 r. (sygn. akt [...]), rozpoznawszy odwołania skarżącej i Naczelnego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej, zmienił rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji w ten sposób, że za przewinienie zawodowe opisane w pkt 2, wymierzył skarżącej zamiast kary nagany, karę pieniężną. Orzeczenie to skarżąca wskazała jako ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

Prezes Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 12 października 2021 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącej 19 października 2021 r.), wezwał skarżącą do doręczenia czytelnych odpisów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem orzeczenia Okręgowego Sądu Lekarskiego z 3 października 2018 r. (sygn. akt [...]) wraz z czterema kopiami oraz wszystkich załączników złożonych wraz ze skargą konstytucyjną. Skarżąca ustosunkowała się do zarządzenia pismem z 26 października 2021 r. (data nadania).

W skardze konstytucyjnej skarżąca zarzuciła, że zaskarżone przez nią przepisy naruszają istotę wolności zrzeszania się oraz wolność wyrażania swoich poglądów.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygania. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, jest oczywiście bezzasadna, lub gdy braki formalne nie zostały usunięte w ustawowym terminie.

2. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji, skargę konstytucyjną wnosi się „w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie”. Ten wymóg formalny jest rozwinięty w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, który stanowi, że skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu 3 miesięcy od dnia doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia.

2.1. Skarżąca wniosła skargę konstytucyjną do Trybunału w związku z prawomocnym orzeczeniem Naczelnego Sądu Lekarskiego z 19 lutego 2021 r. (sygn. akt [...]), od którego 10 sierpnia 2021 r. złożyła kasację.

2.2. W judykaturze Trybunału prezentowany jest jednolity pogląd, że postępowanie dyscyplinarne nie stanowi formy wymierzania sprawiedliwości w rozumieniu art. 175 ust. 1 Konstytucji, i w związku z tym nie musi być zastrzeżone do wyłącznej właściwości sądów. Jednocześnie Trybunał stoi na stanowisku, że, z uwagi na represyjny charakter tego postępowania, do zachowania konstytucyjnych standardów demokratycznego państwa prawnego muszą w nim być zachowane gwarancje ustanowione w rozdziale II Konstytucji. Dlatego w każdej sprawie dyscyplinarnej, która była przedmiotem rozstrzygnięcia w pozasądowym postępowaniu dyscyplinarnym, ustawodawca musi zapewnić prawo do wszczęcia sądowej kontroli postępowania dyscyplinarnego i zapadłego w jego wyniku orzeczenia (zob. wyrok TK z 29 czerwca 2010 r., sygn. P 28/09, OTK ZU nr 5/A/2010, poz. 52 i wskazane w nim orzeczenia).

2.3. Orzeczenie sądu dyscyplinarnego II instancji nie kończy więc postępowania, a w związku z tym nie jest orzeczeniem, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji. Do wy-

czerpania drogi prawnej, o której mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, konieczna jest jego sądowa kontrola.

2.4. Powyższy pogląd potwierdził Trybunał w postanowieniu z 1 czerwca 2022 r. (sygn. Ts 43/18, nieopubl.), wydanym w pełnym składzie sędziów Trybunału Konstytucyjnego. W orzeczeniu tym stwierdzono, że z uwagi na nadzwyczajny i subsydiarny charakter skargi konstytucyjnej termin do jej wniesienia winien być liczony od dnia doręczenia skarżącemu orzeczenia Sądu Najwyższego, a nie sądu dyscyplinarnego II instancji. Trybunał wyjaśnił, że *in concreto* przepisy art. 91a-91d ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze (Dz. U. z 2020 r. poz. 1651, ze zm.; dalej: prawo o advokaturze) regulują prawo wniesienia kasacji do Sądu Najwyższego – nie jako nadzwyczajnego środka odwoławczego w rozumieniu ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534, ze zm.; dalej: k.p.k.), lecz jako środka kontroli przez sąd orzeczeń organu pozasądowego w ramach jednoinstancyjnego postępowania sądowego. Przepisy prawa o advokaturze, stanowiące o „sądzie” czy o „kasacji” mają charakter autonomiczny, dotyczący wyłącznie adwokackiego postępowania dyscyplinarnego, różniący się od nadzwyczajnych środków zażalenia uregulowanych w k.p.k.

3. Od prawomocnego orzeczenia Naczelnego Sądu Lekarskiego z 19 lutego 2021 r. skarżąca wniosła kasację, jednak do dnia złożenia skargi w Trybunale środek ten nie został rozpoznany przez Sąd Najwyższy. W związku z tym Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że skarżąca występując do Trybunału ze skargą konstytucyjną (w związku z prawomocnym orzeczeniem Naczelnego Sądu Lekarskiego) nie wyczerpała drogi prawnej, o której mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, a tym samym nie uzyskała ostatecznego orzeczenia w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji. Takim orzeczeniem jest bowiem rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego, którego doręczenie rozpoczyna bieg terminu wniesienia skargi konstytucyjnej.

Wskazana okoliczność jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – podstawą odmowy nadania skardze dalszego biegu.

Mając powyższe na względzie Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżące przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.